

סיפורי מעשיות – בוקר שבת קודש

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מהר"י נ"י דיבורים נפלאים בסיפורי מעשיות של רבינו ז"ל מסיפור הבערגיר ועני מעשה י' דף רכ"ג עיין שם.

פתח ואמר, רבינו ז"ל ממשיך לספר: **ובן הבערגיר ישב שם באותו מקום, ועשה לעצמו שם מקום לישב בו, והיה יושב שם.** כי זהו עיקר תקותו של אדם בכל אשר עובר עליו בחיים כשהוא ממתין ומצפה לישועת השם, שיבחר לעצמו מקום לישב בו ללמוד ולהתפלל ולצפות לישועת ה', כי ענין קביעות מקום לתורה ולתפלה הוא דבר גדול מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:) כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו; כי על ידי שיש לו מקום קבוע, זה בעצמו מכניס בו שמחה וישוב הדעת, ובקל לו לעסוק בעבודתו.

וגם הוא היה יכול לנגן ויודע חכמת השיר, והיה בוחר לו עצים, שראויים לעשות מהם כלי שיר, ועשה לעצמו כלי שיר. כי עיקר התחזקותו של האדם בכל אשר עובר עליו בחיים, הוא מדת השמחה, שלא יאבד מעצמו את השמחה בשום פנים ואופן, וימצא לעצמו כלי שיר לנגן עליהם ולשמח את נפשו, וכמסופר בכמה וכמה מקומות בדברי רבינו ז"ל בסיפורי מעשיות שעיקר ההתחזקות של הבן או הבת היה על ידי שמחה וכלי שיר.

ומהגידין של החיות עשה לו נימין, (שקורין סטריניס) כי כשאדם יש לו ישוב הדעת, אזי יכול לקחת גם מעוצם ה'מניעות' העומדות כנגדו להפוך אותם ל'נעימות', ומעצם גוף החיות יעשה נימין וכלי שיר, לנגן עליהם שירים אל השם יתברך.

והיה מנגן ומשורר לעצמו. וכמו שאומר רבינו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רעג) טוב להאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נִגּוּן. כִּי נִגּוּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל וְגָבוֹהַּ מְאֹד מְאֹד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם להשם יתברך. ואפלו מי שאינו יכול לנגן, אף על פי כן בביתו ובינו לבין עצמו יוכל להחיות את עצמו באיזה נגון כפי שיוכל לזמר אותו, כי מעלת הנגון אין לשער.

והיה לוקח הכתב שהיה לו, ששלחה לו הבת הקיסר הנ"ל, הכתב הוא הכתב של התורה הקדושה, שהבת קיסר שהיא השכינה הקדושה שלחה אותו, והוא עיקר נחמתו מתוך כל צרותיו, וכמו שכתוב (תהלים קיט, צב) "לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי" וכן כתיב (תהלים קיט, נ) "זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי" וכו'.

והיה משורר ומנגן ונזכר כל המארעות שהיו לו, ואיך אביו היה בערגיר וכו', ועתה נשלך לכאן. כי זה עיקר השלימות לעשות מהתורות תפילות, ולבקש ממנו יתברך שבזכות התורה ינצל מכל צרותיו, וזה דבר גדול מאד, וגורם שעשועים גדולים למעלה (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כה).

והלך ולקח הכתב הנ"ל ועשה לו סימן באילן אחד, ועשה שם מקום, וטמן שם הכתב הנ"ל, וישב שם איזה זמן: האילן הוא הצדיק, וכדאיתא בזוהר הקדוש (תיקוני זוהר) עץ דא צדיק, כי אדם מוכרח לקבל התחזקות ועצות טובות מצדיק, כדי לעמוד חזק בעבודתו, כי כשאדם הוא לבד קשה מאד להחזיק מעמד, ולהמשיך בלימוד התורה ובעבודת התפלה, כי אם יחלש ויתקרר מעבודתו מי יחזק אותו? אבל כל זמן שהאדם מקורב אל צדיק אמיתי שמעורר כל מקורביו על לימוד תורה ועבודת התפלה, הוא מובטח שיעמוד חזק תמיד בעבודתו, ולכן כדאי לאדם לבחור לעצמו אילן וצדיק אחד שממנו ישאב התחזקותו, ולא יבלבל את עצמו ללכת בכל פעם לרב אחרת וכדאיתא (ספר המדות אות אמונה חלק שני סימן ז') כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד; ולכן בן הבערגיר עשה לו סימן באילן אחד להתקרב אל צדיק אחד השייך לשורש נשמתו, ושם טמן את הכתב, וקיבל ממנו כל חיותו.

יזכינו הקדוש ברוך הוא להיות מקורב תמיד אל צדיקים, ולקבל עצותיו בשמחה, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולמצא את הבת קיסר שהיא השכינה הקדושה, ולצאת מן הגלות לאור עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית – סעודת רעוא דרעוין
פרשת משפטים – תשע"ט

בסעודת שלישית סעודת רעוא דרעוין, דיבר מהר"י דיבורים נפלאים על פי דברי רבינו ז"ל בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט"ו, המדבר מתיקון המשפט עיין שם.

פתח ואמר מהר"י נ"י רבינו ז"ל אומר (מהר"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רבינו ז"ל) תיקון המשפט הוא שישפוט כל עסקיו, היינו שישפוט וידין בעצמו כל עסקיו, ובזה יסיר מעליו כל הפחדים וְיַעֲלֶה בְּחִינַת יִרְאָה בָּרָה וּנְקִיָּה, וְתִשָּׁאֵר אַךְ יִרְאַת הַשֵּׁם וְלֹא יִרְאָה אַחֶרֶת. כִּי כְּשֶׁאֵין אָדָם דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ, אֲזַי דָּנִין וְשׁוֹפְטִין אוֹתוֹ לְמַעְלָה, כִּי 'אִם אֵין דִּין לְמַטָּה יֵשׁ דִּין לְמַעְלָה' (דְּבָרִים רַבָּה פרשת שופטים פרק ה'); אבל כששופט אֶת עצמו ויש דין למטה אין דין למעלה וכו', עיין שם כל זה בדברי רבינו ז"ל.

והסביר מהר"י שרביז"ל מגלה לנו בתורה זו דרך נפלא איך להנצל מכל מיני דינים ומשפטים מלמעלה, כי כשאדם עובר על אחד ממצוות התורה חס ושלום, אזי יש קטרוגים גדולים למעלה התובעים אותו במשפט, ואז חס ושלום היה ראוי לבא עליו מה שראוי, אבל כשאדם דן ושופט את עצמו למטה, היינו שמתבודד לפניו יתברך ומפרש כל שיחתו אליו יתברך איך שהתגבר עליו יצרו ולא עמד בנסיונו, ומתוודה לפניו יתברך על כל מעשיו, ומבקש סליחה ומחילה, על ידי זה ממתיק מעל עצמו כל הדינים והמשפטים שמלמעלה, כי הקדוש ברוך הוא אומר להמקטרגים בבית דין של מעלה, הרי האדם כבר דן את עצמו וחזר בתשובה, ובזה משתיק פי כל המקטרגים לגמרי.

נמצא שעיקר עבודת האדם להרבות בדברי ווידוי והתנצלות, וילמד זכות על עצמו לפניו יתברך, שיצרו התגבר עליו מאד, ולא היה יכול להתמודד עמו, וירבה בתפילות ובקשות שיזכה להנצל מהסתת היצר הרע לגמרי, ושיהיו כל מעשיו כשרים והגונים לפניו יתברך. וידע היטב שזהו עיקר רצונו יתברך, שיעמוד חזק נגד ההסתות של הס"מ וכל המחשבות המגונות שמנסה להכניס בקרבו. ויזכור היטב שזהו עיקר רצונו יתברך, שהאדם ילחם עם הס"מ ויתאבק עמו במלחמת מצוה, לגרש מעליו כל המחשבות רעות שהס"מ רוצה להפיל עליו, ויחזיר לו מכות ואגרופים מדה כגנד מדה שהס"מ מתגבר כנגדו, וכמבואר בדברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רלג) שזהו עיקר תענוגו ושמחתו יתברך, כשרואה את האדם מתחזק ומתגבר נגד מחשבות זרות והרהורים רעים. והוא כמשל שיש אצל המלכים לפעמים ביומא דפגרא שהם מניחים כמה חיות שינצחו זה עם זה, והם עומדים ומסתכלים ויש להם תענוג גדול מהנצחון, וכמו כן המחשבות קדושות הם חיות טהורות, ומחשבות רעות הם חיות טמאות, ומניחים בכוונה מלמעלה שינצחו זה עם זה, ויש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול כשאדם מתגבר על החיות טמאות ומנצח אותם, נמצא שבזה שהאדם סובל מה שסובל בהתגברות הס"מ עליו ומחזיר לו הכאות ואגרופים כפי כוחו, בזה הוא גורם נחת רוח ותענוג גדול אל השם יתברך, וסוף כל סוף יזכה לנצחם כראוי.

וזהו מה שהתורה הקדושה מגלה לנו "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם" (שמות כא, א) היינו שהדינים והמשפטים צריכים לשים לפני כל אחד ואחד, שהוא ידין וישפוט עצמו, ויתגבר עם כל הכוחות נגד הס"מ וכת דיליה, וישפוט את עצמו היטב למטה על כל עסקיו, ועל ידי זה יומתק מעליו כל הדינים של מעלה, ויצא זך ונקי מכל המקטרגים הרוצים להפילו חס ושלום.

וכל זה מרומז בהמשך הפרשה (שמות כא, יח) "וְכִי יְרִיבֻן אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב" שהתורה הקדושה מלמד אותנו דרך לנצח את מלחמת היצר הרע, שזהו וְכִי יְרִיבֻן אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ היינו המלחמה של האדם כנגד היצר הרע, שהוא מלחמה בין איש לרעהו, מצד אחד נקרא הס"מ היצר הרע "רֵעֵהוּ" מִלְּשׁוֹן רָע, כִּי הוּא מְבַקֵּשׁ "רָעָתוֹ", כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוכה נב:) על הפסוק "וַאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי" (מיכה ד, ו), שהקדוש ברוך הוא מתחרט על מה שברא את היצר הרע המחטיא את האדם. ועיקר רצונו יתברך שהאדם יתגבר כנגדו ויגרשו מעליו, וכבר מסר לנו רבינו ז"ל כלל גדול (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מו) שאין נותנים לאדם מניעה ונסיון שאינו יכול לעמוד בו. ומצד שני נקרא "רֵעֵהוּ" כי על ידי שהאדם ינצח אותו סוף כל סוף יתבטל מלפניו, ויהיה נעשה רֵעֵהוּ באמת, על דרך הכתוב "בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִם אִתּוֹ" (משלי טז, ז) ואמרו חכמינו הקדושים 'אוֹיְבָיו' זוֹ יֵצֶר הָרָע; כי כשאדם זוכה להתגבר על יצרו, ולהכיר שהיצר הרע הוא שליח מהקדוש ברוך הוא, לנסותו אם יתגבר עליו כראוי, על ידי זה נעשה לבסוף "רֵעֵהוּ" וישלים עמו באהבה גדולה, כי רצון פנימי של יצר הרע הוא שלא יתפייס לו האדם, רק ידחה אותו מעליו וינצל ממנו לגמרי, ובזה הוא מהפך את שונאוי לאוהבי, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (אבות דרבי נתן) אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר הָעוֹשֶׂה מִשּׂוֹנְאוֹ אוֹהֲבוֹ; שזה עולה בְּקֶנֶה אֶחָד עם דברי חכמינו הקדושים (אבות) איזהו גיבור הכובש את יצרו; כי מי הוא עיקר אוֹיְבוֹ של האדם? היצר הרע. אבל כשאדם כובשו ומנצח אותו, אזי שונאו נעשה אוהבו, ומקיים את דברי חכמינו הקדושים (ברכות נד.) על הפסוק "וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָ"ה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ" (דברים ו, ה) בשני יצריך; כי מהפך את היצר הרע השורה בתוך לבו, אל הקדושה, ועובד עם שניהם את השם יתברך בכל לבבו ובכל נפשו.

וזהו וְכִי יְרִיבֻן אֲנָשִׁים היינו היצר טוב והיצר הרע, וְהִכָּה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שֶׁמְּכַנִּים את היצר הרע בתואר "רעהו" כי זהו התכלית שיהפוך אותו להיות רעהו באמת, וישלים אִתּוֹ כראוי. בְּאֶבֶן אוֹ בְאֶגְרֹף מצד היצר הרע 'אבן' הוא התגברות יצרו הנמשל לאבן, וכמו שכתוב (יחזקאל לו כו) "וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם" וגו', אוֹ בְאֶגְרֹף היינו שהס"מ נותן בו אגרופים על ידי המחשבות זרות המתגברים עליו, ורוצים לעשותו פגר מת רחמנא ליצלן, בְּאֶגְר"ף אותיות ב"א פג"ר, אבל מצד שני האדם מתגבר כנגדו בכל כוחותיו על ידי לימוד התורה שהם אבנים טובות, וכמו שכתוב (שמות כד, יב) "וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם" וכן כתוב (שמות לא, יח) "וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינַי שְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים". וכן מתגבר עם דיבורי תפלה להנצל מהיצר הרע, המרמזות גם כן למילת **באגרוף**, שהוא נוטריקון, **באג"ר פ'** היינו בשכר דיבורי **פיו**, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ה') לפום צערא אגרא; ופירוש מוהרא"ש ז"ל '**לפום**' – להפה, **צערא אגרא**, הצער והטרחה שמכניסים בתוך דיבורי תורה ותפלה, **אגרא** הוא השכר הכי גדול, שזהו **באגרוף** נוטריקון **באגר פ'**.

וממשיך הפסוק וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב היינו שאף על פי שקיבל מכות רבות מהס"מ וגם ניסה להחזיר לו מכות רבות, והצליח שלא מת חס ושלום מהתגברות היצר הרע, אבל "**ונפל למשכב**" שנפל לחלישות הדעת ודכאון, ונפל למיטתו ממידת היאוש המתגברת עליו, וכעין שכתוב אצל המן הרשע (אסתר ז, ח) "וְהָמָן נֹפֵל עַל הַמִּטָּה" וגו', שהמן שהוא הס"מ גורם לאדם ליפול לתוך המטה מרוב יאוש. אבל אדם צריך להתגבר בכל כוחותיו ולהתחזק מכל מה שעובר עליו, עד שיקיים (בראשית מח, ב) "וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה" שאיש ישראלי צריך תמיד להתחזק ולהתגבר על היצר הרע שרוצה להפילו אל תוך המטה.

וזהו **אִם יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ** היינו אם יהיה לגיבור חיל ויקום ממטתו עם כח גדול **וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ** היינו שיקח בידו מִשְׁעֶנֶת חזקה של תורה ותפלה, וכמוזכר בדברי רבינו ז"ל (שיחות הר"ן אות צ') שתפלה ואמירת תהלים הוא כמו משענת; וכמו שכתוב (תהלים יח יט): "ויהי ה' **למשען** לי; ועל ידי זה יכול לקבל כל מיני רפואות שבעולם, ומביא שם רבינו ז"ל פסוק זו (שמות כא יט): "**אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה**". עיין שם.

"וְנָקֶה הַמַּכֶּה" היינו שיזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, שהוא ענין "וְנִקָּה" וכמו שכתוב (שמות לד, ז) "וְנַקֵּה **לֹא** יְנַקֶּה", ואמרו חכמינו הקדושים (יומא פו.) ונקה לשבים ולא ינקה לשאינם שבים; ולכן תיכף ומיד שהאדם מחזיק בידו משענת חזקה של תורה ותפלה הוא זוכה אל "**ונקה המכה**" שחוזר בתשובה שלימה לפניו יתברך, ונעשה נקי מן הס"מ שרצה להכותו, ואדרבה עכשיו נהפך לרעהו ואוהבו על ידי שעמד חזק כנגדו.

ומסיים הפסוק רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֵּא יְרַפֵּא, 'שִׁבְתּוֹ' מרמז על שבת קודש, שזהו עיקר הכח והנחמה של האדם מתוך כל צרותיו, שישתוקק ויכסוף לקדושת שבת, שאז יש לו נייחא מן הס"מ הרודף אחריו כל ימות השבוע, וכדאיתא בזוהר הקדוש על הפסוק (בראשית ו, ט) אלה תולדות נח נח וגו', ששבת הוא נייחא לעליונים ונייחא לתחתונים, ועל ידי שהאדם משתוקק כל ימות השבוע להגיע אל שבת קודש, זה מרפא אותו רפואת הנפש ורפואת הגוף, וכמובא בדברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נז) על פסוק זה "רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרַפֵּא יְרַפֵּא" (שמות כא, יט) שעל ידי שבת נמשכים שתי רפואיות, רפואת הנפש ורפואת הגוף עיין שם. ואם היה האדם משתוקק תמיד כל ימות השבוע על שבת קודש, היה זוכה להארה עצומה גם בימות החול, עד שהיה מגיע אל שבת קודש, והיה מתרפא ברפואה שלימה מכל תחלואי הנפש והגוף. כי העיקר להכין עצמו בששת ימי המעשה לקראת שבת, ולהזכיר עצמו בכל פעם "הרי אני יום אחד יותר קרוב אל שבת קודש" וכמו ששמענו פעם מפי מוהרא"ש ז"ל בשעה שרקד בשמחה עצומה אחר תפילת ערבית אחד מימות החול שענה ואמר בשמחה עצומה "אה הנני יותר קרובים עם יום אחד אל השבת" ודפח"ח.

וכמובא מפי צדיקים (עיין בספר שומרי אמונים בשם הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב) על הפסוק (איכה ה, טו) "שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ" פירוש הַשַּׁבָּת צריך להיות מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ, ולמה נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל? "מֵחוֹלֵנוּ". על ידי ימות החול שלא נהגו בו כראוי. אבל אם אדם היה מכין את עצמו לקראת שבת בכל ימות החול, היה זוכה בשבת להארה עצומה מעין עולם הבא, והיה מתרפא מכל תַּחֲלִיאוֹתָיו. וכמובא בסוף פרשתינו על הפסוק (שמות כד, טז) "וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן", ופירוש רש"י

ולמדך שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ששה ימים; שזה רמז לקדושת שבת קודש, שהאדם נכנס למחנה שכינה ממש, אבל טעון מקודם פרישה ששה ימים, שיכין את עצמו, עם כיסופים ורצונות חזקות לקראת השבת בכל ששת ימי המעשה. שזה גם פירוש דברי הזוהר הקדוש (זוהר חדש חלק ג' דף קעט:) לא זזה שכינתא מישראל אפילו בשבתות דחול, עיין שם. היינו מהכנת נשמות ישראל לקראת השבת מכל ששת ימי החול, וזהו "רק שבתו יתן ורפא ירפא" שעל ידי השתוקקות ורצונות חזקות לקראת השבת מששת ימי החול זוכה להתרפאות בכל.

גם, "**שבתו**" מרמז על הצדיק שנקרא 'שבת' וכדאיתא (זוהר נשא) שהתלמידים של רבי שמעון בר יוחאי אמרו לו "אנת שבת דכולא יומא" שהצדיק הוא בחינת שבת כל ימות השבוע, ועל ידי שהאדם זוכה להתקרב אל צדיק אמיתי שהוא קדוש בקדושת שבת קודש גם בימות החול, על ידי זה ממשיך על עצמו הארה מעין קדושת שבת בכל ששת ימי המעשה, ועל ידי זה זוכה לרפואת הנפש והגוף גם יחד.

השם יתברך יזכינו להצליח במלחמותינו נגד היצר הרע, ולהמשיך על עצמינו קדושת שבת קודש, וקדושת הצדיקים המכונים בשם "שבת", ועל ידי זה נזכה לכל הרפואות הן ברוחניות והן בגשמיות, ונזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.